SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXII. (26)
No. (štev.) 8

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
24. februarja 1973

Naša prva naloga

Ni mogoče ugovarjati dejstvu, da je porazno zastal razvoj narodov in držav, kjer je prišel na oblast komunizem. Pa naj bo to moskovski, kitajski, ali Titov, kakor nekateri delijo v različne skupine komunistične režime. Moskovski se že nad pol stoletja brezuspešno trudi, da bi uspel v tekmi s svobodnimi narodi. Kitajski je, četudi azijatsko skrivnosten, po gospodarskih statistikah sodeč, daleč zaostal in ne vzdrži tekme z nobenim svobodnim narodom. Titov komunizem, ki si je z bombastičnimi frazami o samoupravnem sistemu pridobil neko ime v svetu, je celo v tako zvanem tretjem svetu postal nepomemben in nezanimiv. Življenjski standart je sicer tudi pod komunizmom marsikje napredoval v zadnjih desetletjih; to je naravno. Nikjer pa ni dosegel takega napredka, kakor so ga dosegle države pod svobodnimi in demokratičnimi vladavinami. Zmaličilo se je tudi komunistično propagandno geslo o diktaturi proletariata. Ostala je le diktatura v imenu proletariata — nad proletariatom samim. Bilanca komunističnih režimov bo za vsak narod globoko pasivna. Slovenci pri tem nismo izvzeti. Nasprotno, spadamo med tiste narode, katerim je komunizem zasekal toliko in tako globokih ran, da bo treba naporov prav vseh, doma, v zamejstvu in v svetu, da se bodo te rane zacelile. Že danes bi se moral celoten slovenski narod pripravljati na to odgovorno delo.

Pri ugotovitvi, da bi moral pri bitnih narodnih vprašanjih sodelovati ves narod, doma, v zamejstvu in Slovenija v svetu, vidimo, da je prav komunistični režim v Sloveniji tisti, ki po zgledu vseh zatiralcev slovenskega naroda v zgodovini hoče Slovence razdvajati, da ne bi enotno nastopali v boju za svoje pravice. Poslužuje se sistema fevdalne gospode, ko so Slovenci, kot podložno ljudstvo razdeljeni v grofije in kneževine, govorili toliko „dialektov" enega jezika, da so se med seboj le s težavo razumeli. Tudi komunizem danes hoče, da se Slovenci med seboj ne bi razumeli, da bi mu bili podložni doma, v zamejstvu in po svetu in povsod naj bi reševali slovenske narodne probleme tako, kakor je to v interesu komunizma. Slovenci v domovini naj bi gledali na politično emigracijo kot na sovražnika domovine, če se bori proti režimu. Zato o tem sovražniku domovine ter njegovem delu, uspehih ter uveljavljanju v svobodnem svetu, Slovenci v domovini ne smejo vedeti, ne pisati. Skozi komunistična očala naj bi gledali Slovenci v domovini tudi na problem zamejskih Slovencev na Koroškem in v slovenskem Primorju. Pogled skozi ta očala pa vrednoti interese komunizma nad koristmi slovenskega naroda in ohranitev komunizma je po komunistični teoriji več kot ohranitev slovenske narodne manjšine na Koroškem in Primorskem. Zamejski Slovenci naj bi tudi na politično emigracijo gledali kot na sovražnika domovine.

Zato je matična domovina, ki je najprej podpirala na Koroškem samo levičarsko usmerjene slovenske organizacije, pred leti dala malo podpore in opore tudi katoliškim Slovencem — članom narodne manjšine na Koroškem, jih je takoj obvezala, da morajo za to plačati visoko ceno: niso več svobodni v govoru in pisanju, ničesar ne smejo več pisati ali govoriti, kar ne bi bilo po volji ljubljanskemu komunističnemu režimu. Tako so se katoliški Slovenci na Koroškem znašli med dvojnim pritiskom: na eni strani skrajno napeti avstrijski šovinisti, ki kličejo vsaj malega Hitlerja, na drugi strani pa ljubljanski komunistični režim, ki koroškim Slovencem v trdem boju za obstanek stavlja pogoje, predno jim nudi pomoč ali dá oporo. Slovenski komunisti so prevzeli vlogo fevdalnih zatiralcev svobode slovenstva, tako doma kot v zamejstvu.

Ob teh razmišljanjih nam prihaja v spomin smrt Bajžljeve mame, ki je umrla koncem lanskega leta v Buenos Airesu. Vsa slovenska demokratska skupnost v Argentini je žalovala za njo. Komunisti so ji ubili moža in štiri sinove. Dva kot ranjenca na Turjaku, dva pa sta bila vrnjena iz Vetrinj. Izseljenski listi so se spomnili z globokim spoštovanjem smrti te slovenske matere. Njeno smrt je zabeležil tudi Naš tednik v Celovcu, ki ga izdaja Narodni svet koroških Slovencev. V kratki notici je zabeležil njeno smrt. Ni pa smel omeniti njene tragike, da so ji komunisti ubili moža in štiri sinove. Le to je zapisal: „S smrtjo Bajžljeve mame je slovenska skupnost v Argentini izgubila ženo, ki je bila lik slovenske matere." Več Naš Tednik ne sme zapisati, če pričakuje kakršno koli pomoč ali oporo iz domovine. Tudi tega ne sme objaviti, da smo Slovenci v Argentini na naš narodni praznik 29. oktobra slovesno protestirali proti krivicam, ki jih trpi slovenska narodna manjšina na Koroškem. Naš Tednik je smel objaviti proteste Hrvatov in Madžarov in vseh mogočih organizacij in ustanov, le slovenske emigracije ni smel objaviti.

Vse to dokazuje, kako utemeljene so bile zahteve v Poslanici Narodnega odbora v maju 1972, da je matična domovina Slovenija dolžna dati moralno in materialno oporo trpečim zamejskim bratom „brez ozira na njihovo svetovnonazorsko gledanje, ne pa da jih ponižuje na stopnjo sredstva za širjenje komunistične ideologije".

Edino vodilo vseh Slovencev doma in v svetu bi morala po teh skušnjah biti ugotovitev Poslanice NO, kjer pravi: **„Kadar gre za ohranitev naroda, mora vse drugo stopiti v ozadje. Žrtvovati je treba osebne ali skupinske interese, če zahteva to narodov obstoj."**

Naša naloga in to prva naloga, od tedaj, kar smo šli v svet, je: rušenje komunističnega režima v domovini. Vse drugo je manj pomembno, če hočemo delati za blagor slovenskega naroda.

M. S.

ODPOR POLITIKI ZKJ

DJILAS, NACIONALIZEM, LIBERALIZEM, ITD.

Že od vseh začetkov jugoslovanske komunistične partije je lahko v njeni sredi zaslediti tendence, ki se niso strinjale z osrednjim vodstvom. Odpor, ki se je porajal proti njenim ukrepom, pa je dobival vedno večjo obsežnost zlasti, odkar je KP prevzela oblast po revoluciji.

V povojni Jugoslaviji so te tendence dobivale vedno večji splošni značaj, ker odpor se ni kazal le v partiji, temveč bistveno tudi izven nje. Od tedaj, pa vse do danes se stalno pojavljajo pozivi na boj proti „nacionalističnim silam", "liberalizmu", "centralizmu", "tehnobirokratizmu", "frakcionaštvu" in podobnim strahovom, katerih se režim na oblasti stalno in vedno bolj boji.

Kakšne so današnje odporne tendence, proti katerim usmerja svoje sile ZKJ v tem času, se najbolje razvidi iz govora, ki ga je imel pred študenti mostarskih fakultet in višjih šol Todo Kurtović, član izvršnega biroja ZKJ. Iz njegovih izvajanj povzamemo najbolj značilne odstavke. Podnaslovi so naši.

ČAS PORAZOV

„Lahko rečemo, da zadnja leta pomenijo čas velikih bitk in zmag ZKJ, čeprav nekateri to javno, v tisku, pogosto zanikajo. Nekateri so trdili," je med drugim dejal Kurtović, „da nas druge partije prehitevajo in navajali nekatere zahodnoevropske komunistične partije, in da je samoupravljanje pri nas birokratsko vsiljeno od zgoraj, ne pa odraz hotenj delovnih ljudi, da ni vzniklo od spodaj ter da nas pot samoupravljanja ne vodi v komunizem in da bi zato morali poiskati kako drugo pot. Naše samoupravljanje so jeli primerjati s tistim, kar na Zahodu imenujejo participacija, čeprav se družbeni odnosi kvalitativno razočujejo med našo in zahodnimi državami in teh stvari, upoštevaje njihovo bistvo, ni mogoče primerjati in enačiti.

Poleg tega negatorskega odnosa ali skepticizma nekaterih krogov, izraženega v časopisju ali kako drugače, pa smo v tem času poslušali tudi zahteve najširših krogov delovnih ljudi, zlasti iz vrst neposrednih proizvajalcev, naj čimprej preidemo od besed k dejanjem, pa tudi nezadovoljstvo, da ne napredujemo bolj naglo po začrtani poti in v skladu s prejeto politiko. Zadnja leta je bilo slišati odločne proteste proti razpravam brez haska, ljudje so zahtevali dejavnost, saj je bila pomanjkljiva aktivnost osnovna slabost ZKJ.

PROTESTI PROTI KOMU?

Delovni ljudje so vse to zahtevali v okviru obstoječih institucij, na osnovi začrtane poti, ne da bi izrazili kakršno koli željo po spreminjanju sedanjih institucij. Slišali smo zelo odločne proteste in nasprotovanja najširših slojev proti metodam pritiska nesamoupravnih institucij. Spominjate se, ob kateri priložnosti je to bilo začenši z afero o delitvi sredstev mednarodnih finančnih ustanov sledil je devizni režim, cene itd. Ves čas je ZKJ uživala podporo pri tem, da bi čim hitreje napredovali, da bi zatrli odpor proti ZK, ki ga je bilo čutiti iz nekaterih krogov. Ljudje so odkrito protestirali proti poskusom plagiatskega prevzemanja tujih izkušenj, ne oziraje se, s katere strani prihajajo. Pri tem je bilo čutiti tudi odpor proti poenostavljanju in hotenju, da bi naše razmere primerjali s položajem v drugih državah in da bi tam iskali izhod za našo pot.

Kaj se je v tem času dogajalo v ZKJ? Potekal je boj proti vsem takim pojavom, pri tem pa so bili zlasti značilni nekateri dogodki kot na primer 17. in 21. seja, nekateri sestanki izvršnega biroja itd. V ZKJ je potekala jasna diferenciacija in široko aktiviranje sil, sposobnih hitreje napredovati Tekaj so se v ZKJ diferencirale tudi sile, ki so se zadovoljevale z leporečjem in se zgolj izrekale ter „opredeljevale" za boj, v resnici pa so proti boju. To pri nas zlasti prihaja do izraza v tako imenovanem liberalizmu. Ta liberalizem ni zgolj značilnost enega območja, čeprav je iz pogojenih zgodovinskih in drugih razlogov prišel na posameznih območjih bolj do izraza.

Ta pojav pomeni v ZKJ obliko frakcionaškega odpora proti politiki zveze komunistov tistemu, kar je bilo sprejeto na kongresih in napisano v našem programu. Pri nas so se začele oblikovati nekatere sile in pri tem imam v mislih liberalizem, ki odpira pot kakršnemukoli odporu proti sprejeti politiki. Ta liberalizem utira pot tudi protirevolucionarnim silam, ki se bojujejo za spreminjanje družbenih odnosov, na primer nacionalističnim silam, pa tudi tehnobirokratskim silam, ki so najhujše nasprotnice samoupravljanja, ki so za centralizem, za oblast in moč v rokah posamičnih skupin v javnosti pa se skrivajo za formalnim izrekanjem za samoupravljanje.

PRODOR LIBERALIZMA

Naš razvoj v zadnjih letih je to jasno potrdil. Teze, da je osnova v ZKJ opredelitev, ločena od praktičnega boja, so pravzaprav zanikovanje boja in so objektivna podpora protisamoupravnim silam. Zato so te sile v zadnjem času tudi ploskale liberalističnim pogledom. Delavce so jemali kot objekt in ne kot silo, ki naj bi bila nosilka napredka.

Proces, ki je za nami in ki še traja, vodi do jasne diferenciacije interesov. Zato je tudi razredni boj, ki je potekal v tem obdobju moral nujno diferencirati vsako okolje. Diferenciacija je bila zadnja leta bolj izrazita kot v povojnem obdobju. Vse to pomeni, da sedanji trenutek po eni plati terja odločen boj proti vsemu, kar je v nasprotju z usmeritvijo zveze komunistov, po drugi pa povezuje vse sile, ki so zmožne sodelovati pri tem programu in smeri. Zato tudi ne moremo sprejeti nekaterih tez, ki jih srečujemo, da ni treba zaostrovati stvarnega boja zveze komunistov. ZK ne more sprejeti politike, ki v današnjih razmerah ne loči med tistim, kar je za samoupravljanje, in onim, kar je proti. Tudi v naših razmerah, kjer v tem pogledu vlada lažni mir, lahko rečemo, da ni ne boja ne razvoja ZK.

To velja tudi za organizacije v podjetjih, v občinah, ustanovah in povsod drugod. Teza, ki naj bi vse izgladila, je zdaj zašla v neposreden spopad s politiko ZKJ, oziroma v neposreden spopad z vsem, kar želimo doseči s pismom.

Kot je znano, smo vrsto let imeli pri nas dvojnost v političnem ravnanju nekaterih ljudi v ZKJ. Mislim, da je bilo to značilno zlasti po IV. kongresu. Tako so posamezniki in skupine prikrivali frakcionaško dejavnost. ZKJ ni kot organizacija nikoli zatajila. Kontinuiteta se je nasploh ohranila. ZKJ se je zlasti zadnja leta nenehno krepila in usposabljala za bolj odkrit in odločen boj.

Rad bi povedal, da kljub vsemu, kar smo doslej ukrenili, in v boju proti nacionalizmu, nacionalističnemu samozadovoljstvu, tehnokratskim silam in raznim voditeljskim klikam je bilo veliko ukrenjenega, vendarle še prikrito delujejo frakcionaške skupine, bodisi da se to kaže v boju za drugačen program ZKJ ali v boju za oblast posameznikov in skupin bodisi v napadih na ljudi in organizacije, na napredek.

DJILASOVI SADOVI

Ko govorimo o odporu, bi rad tudi omenil, da se vse to dogaja v času, ko se ZKJ bojuje na več področjih. V zadnjem času smo doživeli še zlasti močan odpor desničarskih sil in Djilas je bil njihov najbolj izrazit posameznik, ker je prvi iz vrst ZKJ odkrito vstal proti revoluciji in politiki ZKJ. Zato pomeni liberalizem, ki je kontinuiteta tega, čeprav ljudje iz časa Djilasa in ti današnji niso med seboj povezani, vendarle napad z desnice. To bi lahko imenovali prozahodno orientacijo, ne glede na opredelitev posameznikov. In to je tisto, kar zasledimo v tožbah reakcionarnih skupin na Zahodu, ko pravijo, da se usmerjamo na Vzhod, čeprav je povsem jasno, da se ne moremo in nočemo usmeriti ne na Vzhod ne na Zahod."

Kurtović je zatem govoril o zvezi tehnokratskih sil in poudaril, da tega ni opaziti na posameznih območjih, temveč sega širše in na vse strani. Taka podpora prihaja do izraza tudi v nekaterih listih. Dejal je, da centralistične težnje zasledimo na vseh področjih, od književnosti dalje. Tako je pred kratkim izšla knjiga, ki zagovarja duhovni centralizem oziroma etnocentrizem. V tej knjigi je zapisano, da na nekaterih področjih živi le kultura enega naroda oziroma knjiga to poudarja in zagovarja. Tako območje naj bi bila tudi BiH. Boj in stališča ZK na področju kulture, avtor imenuje ideološki konservativizem, nacionalizmu pa je naklonjen. Noče opaziti nacionalistične destrukcije, temveč krivdo za vse vali na ZKJ, je opozoril Kurtović.

Zatem je poudaril, da se je treba odločneje postaviti po robu vsem tistim, ki skušajo povedati, da je odpor, ki ga srečujemo, premočan, da ga nekateri komiteji in posamezniki v njih napihujejo, in ki trdijo, da gre za občasne pojave, ki jih ni treba resno jemati. Tako gledanje je pravzaprav zanikanje razrednega boja."

Violencia irracional

El país se ha visto nuevamente conmocionado en los últimos días por el asesinato en Chivilcoy del chofer de dirigente gremial José Rucci.

Otro episodio de violencia, el cual dejó como saldo 9 muertos y 15 heridos, fue el producido en Santiago del Estero durante el mitín electoral del Frente Justicialista.

Estos cruentes sucesos fueron comentados por el diario La Nación, que en su editorial del día 17 de febrero expresa, entre otras cosas, lo siguiente:

Si se hiciera ahora un recuento le los ataques perpetrados por el odio irracional que arma el brazo de la iracundia resuelta sólo a consumar el sacrificio de quienes están en una posición distinta tanto como a satisfacer su ansia de exterminio; computarán, como decimos, todas las muertes ocasionados por la exacerbación del rencor, llgaríamos a una suma realmente aterradora, aumentada en estos días a raíz del suceso de Chivilcoy, representativo de la agresión a las formas de la barbarie.

Las pasiones políticas y, en algunos casos, las divergencias gremiales son los dos grandes generadores de estos hechos dolorosos que se repiten con una frecuencia que puede considerarse sistemática, de modo que lo que es, en resumidas cuentas, una manifestación patológica se ha convertido poco menos que en un fenómeno de reiteración tan inevitable como un proceso cíclico. No se percibe de qué manera resultará posible detener esta trayectoria de la tragedia que enluta de continuo al espíritu público, puesto que el empuje homicida avanza sin pausa, ciego e irrsistible, para asestar sus golpes mortales.

Ob dogodkih na Koroškem

V okviru koroške veje Avstrijskega društva za nego deželne obrambe je 31. januarja govoril o vprašanjih obrambe avstrijski obrambni minister Karl Lütgendorf. „Strankarsko nevezan minister" je v predavanju obrazložil svoje predstave glede reforme zvezne vojske. Čeprav je predsednik organizatorskega društva apeliral, naj bi v diskusiji ne obravnavali problem dvojezičnosti na Koroškem, je kljub temu navzoči zastopnik Našega Tednika vprašal, kako se izvršuje slovenski uradni jezik v območju obrambnega resorja. Kljub temu je minister Lütgendorf bil mnenja, da je stavljeno vprašanje spadalo k stvari in nanj odgovoril. Dejal je, da je na dopolnilni komandi tako za Koroško, kakor tudi za Gradiščansko na razpolago oseba, ki je vešča slovenščine, oz. hrvaščine, ki je na razpolago tistim, ki se želijo poslužiti materinščine, oz. niso vešči nemščine.

Po diskusiji je Lütgendorf v pogovoru z zastopnikom Našega Tednika dejal na njegovo vprašanje, ali je to vse, in ali namerava ministrstvo dokumentirati enakopravnost slovenščine tudi z dvojezičnimi formularji, pozivi, odredbami in predpisi, je dejal, da bo o tem razmišljal. Naš Tednik o tem komentira, da seveda tudi v zvezni vojski zadeva dvojezičnosti še ni rešena.

Občinske volitve

Medtem pa se Sovenci pripravljajo na nov spopad. Pri občinskih volitvah, ki bodo letos 25. marca, bodo v večini dvojezičnih občin južne Koroške nastopili z lastnimi listami. Po sklepu deželnega zbora, da poviša mandatno število po občinah, bodo te marčne volitve tudi za slovensko narodnostno skupnost velikega pomena. V marsikateri občini bodo Slovenci mogli doseči dodatne mandate, v nekaterih občinah bodo pa na novo poiskusili. Že sedaj se na te volitve slovenske organizacije temeljito pripravljajo.

Veljavnost sinodalne predloge

Sinodalna predloga o sožitju Slovencev in Nemcev v koroški Cerkvi je s po-

(Nad. na 2. str.)

EGIPT SE POGAJA Z ZDA IN ZSSR

SADATOV DELEGAT TUDI V PEKINGU IN INDIJI

Zunanjepolitični svetovalci v Kairu, med njimi zlasti Hafez Ismail, so, kakor kaže, končno prepričali egipčanskega diktatorja Sadata, da z grozilnim besedičenjem ne bo zbral arabskih držav za skupen nastop proti Izraelu niti ne prisilil Moskve, da bi mu dala dovoljenje za oborožen napad na Jude, še manj pa seveda, da bi prestrašil ZDA, glavnega zaveznika Izraela.

Do tega sklepa prihajajo opazovalci razvoja na Bližnjem vzhodu, ko ugotavljajo, da je Sadat poslal svojega glavnega zunanjepolitičnega svetovalca Hafeza Ismaila v Washington, kjer naj bi imel razgovore z ameriškimi zunanjepolitičnimi osebnostmi.

Ismail, 54-letni egipčanski diplomat in bivši šef egipčanske obveščevalne službe, se je na poti v Washington ustavil tudi v Londonu, kjer je imel razgovore o arabsko-izraelskem problemu tudi z britanskimi zunanjepolitičnimi strokovnjaki.

V Kairu sicer niso objavili podrobnosti njegovega potovanja v Washington, menijo pa, da bo Ismail govoril tudi z ameriškim zunanjim ministrom Rogersom. Ta je pred nekaj dnevi na tiskovni konferenci izjavil, da bodo v Washingtonu „z veseljem“ sprejeli slehernega visokega egipčanskega funkcionarja.

Egipčanski diktator Sadat je Ismaila označil za „mojega Kissingerja“, ko se je ta na kairškem letališču vkrcal v letalo za polet v London in Washington. Ismail se je bil nekaj dni prej vrnil z obiska v Moskvi, kjer je imel razgovore s sovjetskim predsednikom Brežnjevom in drugimi sovjetskimi veljaki. V Washington pa bo prišel še pred prihodom tja izraelske predsednice Golde Meyer. Ta namerava prileteti v ZDA prve dni marca.

Kakor je znano je Egipt prekinil diplomatske stike z ZDA leta 1967, takoj po poraznem šestdnevnem spopadu z Izraelom ter je sedaj Ismail prva visoka egipčanska osebnost, ki prihaja v Washington v zadnjih šestih letih.

Sadat istočasno pošilja na zunanjepolitična potovanja tudi svojega zunanjega ministra Mohameda Zayyata, ki bo v kratkem obiskal Moskvo, Peking in New Delhi v Indiji. Zayyata je v Moskvo povabil sovjetski zunanji minister Gromiko, medtem ko se je v Kairu samem dogovoril o obisku v Pekingu s kitajskim veleposlanikom v egipčanski prestolnici.

Hafez Ismail, ki sedaj odhaja na posvete v Washington, je sicer že dolge mesece glavni zunanjepolitični svetovalec Sadata, toda šele pred kratkim, tako menijo opazovalci, se mu je posrečilo prepričati Sadata, da Egiptu ne preostane drugega, kakor normalna diplomatska pot za ureditev razmer na Bližnjem vzhodu.

Ismail je bil eden od častnikov egipčanske vojske, ki je podpiral Nasserja leta 1952, da je izvedel revolucijo, zatem pa je bil v diplomatski službi kot egipčanski veleposlanik v Angliji Italiji in Franciji.

Nov finančni sistem svobodnega sveta

ŠE DVE LETI PRIPRAV

V zvezi z Nixonovo objavo o deset odstotnem razvrednotenju dolarja, ki je spet zamajala finančni sistem svobodnega sveta predvsem pa gospodarstva Zahodne Nemčije, Italije in drugih zahodnoevropskih držav ter na Daljnem vzhodu Japonske, svetovni finančniki ugotavljajo, da se nezadržno bliža čas, ko bo treba celotno finančno strukturo svobodnega sveta postaviti na novo, solidnejšo podlago.

Doslej je finančni sistem svobodnega sveta temejil na dogovoru med velesilami, ki so ga podpisale še med drugo svetovno vojno leta 1944 v Bretton Woods v ZDA, kjer so sklenili, da bo ameriški dolar temeljna valuta za določanje vrednosti vseh drugih valut svobodnih držav. Ta dogovor je več ali manj ohranjal finančno strukturo svobodnega sveta nedotaknjeno vseh minulih trideset let.

Sedaj bo treba, zaradi nekih takrat nepredvidenih gospodarskih razmer v svobodnem svetu, ta sistem deloma spremeniti. Prav tako bodo morali spremeniti sistem meddržavnih carinskih predpisov in dogovorov po katerem se je doslej razvijala svetovna trgovina svobodnega sveta.

Ko so ZDA in druge finančne in gospodarske velesile decembra 1971 sklenile tkim. „Smithsonski dogovor“, s katerim so razvrednotile ameriški dolar in sicer prvič po letu 1930, so istočasno tudi sklenile, da bodo izdelale dolgoročno valutno reformo, s katero naj bi nadomestile sedanji finančni sistem svobodnega sveta.

Finančni strokovnjaki tkim. „Skupine desetih“ najbogatejših nekomunističnih držav so se takoj podali na delo ter nato lanskega septembra sprejeli medse še nadaljnih deset razvijajočih se držav, tako da se je ta skupina razširila na dvajset držav. Med njimi je tudi Argentina.

Razširjena „Skupina dvajsetih“ se je sporadično sestajala. Zadnji sestanek finančnih strokovnjakov teh držav je bil letos januarja, prihodnji bo spet marca t. l. v Washingtonu.

Prihodnji sestanek Mednarodnega monetarnega fonda (IMF) je predviden letošnjega septembra v Nairobi v afriški državi Keniji ter menijo, da bodo finančni strokovnjaki Skupine dvajsetih že predložili nov načrt za finančno strukturo svobodnega sveta. Ni pa s tem rečeno da bi bil na tem zasedanju potem že dosežen sporazum med velesilami in drugimi svobodnimi državami o novem finančnem sistemu, ki naj bi v bodoče preprečil podobne finančne krize, kakor jih svobodni svet doživlja zadnja leta.

Vzporedno in tesno povezana s temi finančnimi razgovori so tudi pogajanja o novih carinskih predpisih na mednarodnem trgu, ki naj bi se letošnjo jesen začela v Ženevi v Švici med prizadetimi državami če bo seveda ameriški kongres odobril Nixonov načrt o novem znižanju carin v trgovanju med svobodnimi državami. Toda tudi na tem področju svetovne trgovine tudi če bo šlo vse po sreči ne pričakujejo konkretnih rezultatov pred letom 1975.

Tako v najboljšem slučaju tudi najbolj optimistični finančni in gospodarski strokovnjaki ne predvidevajo možnosti, da bi začela delovati nova finančna reforma in nov mednarodni carinski dogovor med svobodnimi državami prej, kakor v dveh letih, se pravi šele okrog leta 1975.

Nixonov odposlanec Kissinger se je več dni mudil na Kitajskem, kjer je imel dolge razgovore z Maocetungom in Čuenlajem. Menijo da so govorili o bodočnosti Formoze in o morebitni vzpostavitvi rednih diplomatskih odnosov med Pekingom in Washingtonom.

ŠKOFJI LOKI

(Za tisočletnico)

O Loka, hvala ti za tista leta,
za vse veselje, sonce, bujno cvetje.
Zaklad globinski, trajno doživetje,
na skrivnem peta pesem, neizpeta.

Spominov tisoč v srcu se prepleta
in duhu nudi tla, močnó zavetje,
zagon in hrano, vabi ga v razpetje
vseh sil: o bitja teža, slast obeta!

Blešči se grad v daljavi, kapucini,
stoji pogumno sveti Jakob v veri,
tišče se hiše kot golobi v gruči.

Le búči divji burni svet, le búči:
pot gre navzgor v nespremenljivi smeri,
ki pne se iz zvestobe korenini.

Dr. Milan Komar

N. N.: „Sinoči ste veliko govorili in to z nezanimivimi osebami.“
Rivarol: „Govoril sem veliko, da mi ni bilo treba poslušati.“

Antoine Rivarol (1753—1801)

Iz življenja in dogajanja v Argentini

PREDVOLILNI SPOPADI

Dobra dva tedna še manjka, da bo Argentina končno doživela težko pričakovani dan volitev. Kljub temu pa na nivoju ljudstva ni zaznati tiste volilne napetosti, ki je karakteristična za predvolitvene dneve. Med ljudmi je opaziti le skrb, kaj bodo volili, ne pa navdušenje. Razne ankete, ki so jih izvedli v teku zadnjih tednov, nakazujejo da je še vedno okoli polovica volilcev, ki so neodločeni. K temu krepko pripomore pomanjkanje jasnosti pri strankah glede programov, in pa dejstvo, da ljudje ne vidijo sprememb glede na volitve pred osmimi leti. Z istimi ali drugimi oznakami nastopajo, ali pa proces vodijo isti ljudje kot na volitvah leta 1965.

Pač pa se napetost stalno opaža v vodilnih krogih, tako pri vladi, kakor pri strankah. Treba je pripomniti, da pred sodiščem še vedno teče postopek proti justicialistični fronti. Poleg tega je nov faktor stopil v ospredje, ki razburja duhove: peronistični predsedniški kandidat je zatrdil, da se Perón ponovno vrne v državo „v prihodnjih urah“. Čeprav izjave nihče ne jemlje dobesedno in jo splošno smatrajo le kot volilno parolo, obstaja skrb, da bi se Perón hotel vrniti pred volitvami, kar mu je vlada prepovedala. Sicer bi prepoved lahko vsako sodišče ukinilo, saj je bila izdana kot odlok in ne kot zakon. A Perón, čeprav to podrobnost dobro pozna, ni zahteval ukinitve odloka zaradi protiustavnosti in se zaenkrat raje igra z negotovostjo.

Sploh pa vsa peronistična volilna kampanja sloni na Peronovem imenu. Kot glavno lastnost peronističnih kandidatov poudarjajo njihovo zvestobo „voditelju“. Fotografija Cámpore s Peronom in celo s fotografijo Evite je bistven element kampanje.

Imajo sicer peronisti precej notranjih problemov, zlasti v nekaterih provincah, kjer lokalni voditelji ne ubogajo ukazov iz Buenos Airesa. Tako je preteklo nedeljo zvečer prišlo v Santiago del Estero do hudih spopadov med pristaši Juareza, kandidata za guvernerja, ki ga je imenoval krajevni odbor, in kandidata za isto mesto, Lópeza Bustosa, ki ga je imenovala buenosaireška peronistična centraa. V pocestnih spopadih je bilo 9 mrtvih in 15 težko ranjenih. Vse to ob priliki obiska Cámpore v Santiagu.

Medtem pa radikali, pa tudi Ljudska revolucionarna povezava in nekatere druge stranke, dajo mnogo več poudarka na program. Kar se radikalov tiče, imajo zlasti v Córdobi dobro organizirano kampanjo. Prav zaradi tega mnogi opazovalci predvidevajo, da v tej provinci za guvernerstvo ne bo treba druge runde. Radikali naj bi že v prvi zmagali s čez 50% glasov.

Vojaške kroge pa poleg volitev skrbi tudi obnovljeno delovanje gverile. Tako so pred dnevi v Córdobi napadli postojanko komunikacijskega bataljona in odpeljali velike količine orožja: 75 pušk FAL, 30 pištol, 30 brzostrelk ter dva protiletalska mitraljize in zaloge municije. Delovanje gverile je, v neposredni bližini volitev, kaj nevarno za celoten proces.

Mednarodni teden

Dominikanski vojski se je posrečilo zajeti in ubiti vodjo gverilske skupine, ki se je pred nekaj tedni izkrcala, prisedši s Kube, na otoku. Polkovnik Caamaño, ki je že leta 1965 poskušal v Santo Domingo vzpostaviti komunistični režim, pa so mu to ZDA preprečile, je kmalu nato zbežal na Kubo ter je od takrat naprej za njim izginila sleherna sled. Sedaj se je pojavil kot vodja gverilcev, ki so se pred nekaj tedni izkrcali na obalah Santo Domingo. Dominikanska vojska ga je zajela in v boju je Caamaño padel.

Ameriški vojni ujetniki postopoma prihajajo iz Severnega Vietnama ter se preko ameriške filipinske baze vračajo v ZDA. Boji med komunisti in vladnimi oddelki v Južnem Vietnamu pa po nekaterih področjih še vedno trajajo ter je bilo od pidpisanja premirja naprej na obeh straneh že nad 15.000 smrtnih žrtev in ranjencev.

ZDA in Kuba sta podpisali dogovor o zatoru zračnih piratov, za dobo pet let. Obe državi bosta ali sodili ujete pirate ali pa jih vrnili druga drugi. Prizadeta letala in potnike ter posadke bosta vrnili brez odlašanja.

V Franciji bodo parlamentarne volitve 1. in 11. marca ter napovedujejo, da bodo gaulisti izgubili večino. V Čilu bodo parlamentarne volitve 4. marca in napovedujejo, da bo opozicija ohranila večino.

Politične stranke v Argentini

Prinašamo tretji del povzetkov iz programov političnih strank, ki bodo nastopale na marčevskih volitvah. To pot objavljamo povzetek obeh večinskih strank, ki bodo po mnenju opazovalcev odločili prvo in drugo mesto, to so radikali in Justicialisti. Tu glavni odtenek njihovih programov:

UNION CIVICA RADICAL

Nad osemdeset let stara stranka, katere program se tekom let več ali manj spreminja. Sedanji program je delomo popravljena verzija izza zadnje vlade (1963—66).

Ustavni sistem: Priznava narod za edinega naslovnika oblasti in skelne, „da bo ustavna skupščina morala pregledati izvršene ustavne spremembe“. Zavzema se zlasti za neodvisnost pravosodne oblasti in za pravice Kongresa.

Vloga države: Kot tipična stranka srednjega sloja, z nekoliko levičarsko barvo, daje državi stransko vlogo glede gospodarske iniciative, a nekoliko večji poseg na socialnem polju.

Gospodarstvo: Zahteva „vzpostavitev gospodarskega sistema, ki naj teži k ustvarjanju resničnega in trajnega razvoja, ki naj omogoča socialno pravičnost, izhajajoč iz stališča, da človeško delo ni prodajno blago, kajti socialni cilji gospodarstva“ morajo težiti k temu, da vsak član družbe dobi zadosten dohodek za človeka vredno življenje. „Ustaviti proces potujčevanja našega gospodarstva“, ter dosego gospodarske avtonomije.

Zunanja politika: Sloni na mirnem sožitju in na samoodločbi narodov. Vlada bo imela diplomatske stike z vsemi državami, „ne glede na ideologijo, raso ali vero vlade“. Ohranila bo članstvo države v Organizaciji ameriških držav.

Vzgoja: Vzdrževala bo čim popolnejši šolski sistem. Glede privatnih šol, jih priznava, a po programu bodo morale delovati v sklopu državnih šolskih ustanov. Privatnim šolam bodo postopoma odvzeti državni prispevki. Vendar se je v privatnih pogovorih ali raznih intervjujih ta zadnji del programa omilil in celo zanikal.

Družina: Ne zavzema se posebej za družinske probleme, pač pa precej za pravice žene in za varstvo mladostnikov. Gede razporoke ni verjetno, da bi jo radikalni poslanci v kongresu pospeševali, še manj, da bi vlada predložila tozadevni zakon.

V glavnem je program stvaren, in nanj stranka mnogo zida. Vendar, kakor spoh pri raznih strankah, njegova izpeljava zavisi od raznih povolilnih okoliščin.

FRENTE JUSTICIALISTA DE LIBERACION

Kot smo že na drugem mestu omenili, je volilna kampanja stranke vodena bolj na osebno privlačnost Perona, kot na strankin program. Kljub temu ima fronta Program in principalne točke, ki jih je težko opredeliti, saj so zmes raznih struj (od levice do konservativcev), ki delujejo v območju fronte. Dr. Matera je program označil kot „najbolj buržujskega“, vendar je v tej izjavi nekoliko pretiravanja.

Ustavni sistm: Zavzema se za trovladni sistem: kongres, vlada in sodišče, vendar v sklopu „socialnega reda“. Ustavne spremembe „kot leta 1949“ so pri tem neizbežne.

Vloga države: Je večja, kot izgleda na prvi pogled. Kaže se ne toliko na gospodarskem, kot na političnem polju. Ne smemo pozabiti, da peronistična ideologija črpa tudi iz korporativističnih sistemov.

Gospodarstvo: Predvideva hitri gospodarski razvoj, neodvisen, harmoničen in vztrajen, ki bo podlaga za dvig življenjskega nivoja ljudstva. Zagotavlja popolno izkoriščanje vseh produktivnih možnosti in postopno socializacijo proizvodnje. Programatično zahteva „gospodarsko neodvisnost“, ki pa teži k odmaknjenju od ameriškega kapitala in prislombi na evropskega, kar je že stara Peronova ideja.

Zunanja politika: Zavzema se za samoodločbo narodov in kot ostale stranke predvideva odnose z vsemi režimi. Posebej se zavzema za povezavo latinske Amerike in kritično presoja delovanje Organizacije Ameriških držav.

Vzgoja: Predvideva povečanje finančnih rekurzov za šolski sistem, ki naj bo „globoko nacionalno usmerjen in zaščiten pred vplivi kulturnega imperializma“. Odvisno od okoliščin, bi peronistična vlada dovolila privatne šole, a pod strogo državno kontrolo. O tem seveda v samih peronističnih vrstah ni edinosti.

Družina. Antecedent, da so peronisti izglasovali razporočni zakon v času „drugega predsedništva“ je slab antecedent. Predvideva sicer gospodarsko pomoč družinam, a se ne izreče za kakšne narave družino se poteguje.

OB DOGAJANJIH NA KOROŠKEM

(Nad. s 1 str.)

trditvijo škofa dr. Jožefa Koestnerja postala za škofijo obvezna. — Tajništvo škofijske sinode pa je izdalo tozadevno dokumentacijo, ki vsebuje predlogo v obeh jezikih ter dodatni dokumentacijski material, tako poročanje k predlogi, komentar ter izvlečke iz generalne debate.

Predaja te dokumentacije pa je bila povod za tiskovno konferenco, na kateri so sestavili generalni vikar dr. Korchner kot zastopnik škofa, poročevalca k predlogi dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein ter tajnik sinode kanonik Weiss zastopnikom koroškega časopisja.

Sinodalna predloga zahteva od obeh skupin aktivno sožitje. To bo najboljša pot za prenovo verskega življenja na Koroškem. Aktivno sožitje v duhu krščanskega ljubezni zahteva od Cerkve, da je pripravljena sodelovati tudi pri reševanju družbenih probelmov. Zato je čisto naravno, če predloga Nemcev in Slovencev posebej poudarja, da se Cerkev na Koroškem trudi za pravično rešitev vseh vprašanj, ki zadevajo oba naroda. Če bosta na željo avstrijske vlade in na predlog celovškega škofa v komisiji za rešitev vprašanj zaščite slovenske narodne manjšine na Koroškem sodelovala tudi oba poočevalca predloge o sožitju je to že dokaz, kako velik odmev je doživela koroška škofijska sinoda v široki javnosti.

Dr. Valentin Inzko je naglasil, da bosta on in dr. Waldstein na željo avstrijske zvezne vlade sodelovala v komisiji za rešitev vprašanj manjšinskega prava. Dr. Inzko je — bolj simbolično — pozdravil zastopnika slovenskega tiska tudi v njih materinščini.

Sledila je zelo živahna diskusija. Dr. Inzko je odgovoril na vprašanje, s kakšnim konceptom nameravata oba zastopnika katoliške Cerkve iti v komisijo, da bosta svoja stališča koordinirala, svoja mnenja pa tudi med delom komisije usklajevala. Dr. Inzko: „Zelo me veseli, da imava z dr. Waldsteinom le en glas. V tem dejstvu vidim povišano vrednost mandata.“ — Kaj vidi kot poglavitno nalogo v komisiji? — „Nuditi njej izkušnje, ki sem jih mogel dobiti ob sinodi, da bi znal premostiti kritične situacije.“

V nadaljnji debati je poudaril dr. Inzko, da imata obe osrednji organizaciji koroških Slovencev glede komisije jasno stališče. Poudaril je, da v komisiji nima legitimacije govoriti kot predstavnik slovenskih organizacij, pač pa smatra mandat Cerkve za širšega, kot pa kake organizacije, „ker zastopava vse katoličane dežele.“

Glede dvomov, katerim je izpostavljen novi škofijski zakon, je odgovoril dr. Waldstein, da bodo taki vedno obstojali, „pač pa smo že mogli napraviti mostove, katere nihče ne bi smatral za možne“. — Ni pa šel v konkretnosti. Enako je dr. Inzko na vprašanje zastopnika NT, ali bo v smislu enakopravnosti možno dobiti krstni list tudi v slovenščini ali v obeh jezikih, bolj neobvezno odgovoril, „da bo spričo slovenskeg dnšnopastirskega urada v prihodnosti gotovo možno, dobiti dvojezične dokumente.“

Koroška javnost ter še posebej koroški Slovenci so pričakovali ta zakon s posebno pozornostjo. Njegova uresničitev pa bo terjala obilo potrpljenja, in trajen dialog. Pri vsem tem pa mora naša pozornost iti tudi v to smer, da prilagajanje željam drugega ne bo privedlo do pojavov jezikovne asimilacije. — Takšni pojavi gotovo ne bi odgovarjali duhu sinodalne predloge, sedaj škofijskega zakona.

Novice iz Slovenije

MARIBOR — Geologi raziskujejo tla na treh možnih variantah avtoceste Šentilj—Nova Gorica na odseku od Šentilja do Hoč: ena varianta je po dolini Kresnice, dve pa po dolini Vesnice; jareninsko varianto so opustili, ker je bila najdaljša in najdražja. Geologi bodo končali svoje delo do začetka l. 1973. Pravijo, da ne bodo imeli večjih težav pri raziskavah ker je to enoten geološki prostor z nekaj metri preperlin, le ped Šentiljem bo nekaj težav zaradi zemeljskih plazov, ki so na tem delu dokaj pogosti. Istočasno bodo raziskovali tla za hitro cesto, ki bo povezovala Maribor z avtocesto. Ta cesta naj bi se odcepila od avtoceste pri Pesnici, šla nato skozi Maribor in bi se pri Betnavi spet priključila avtocesti.

CELJE — V celjskem Unionu so od 3. do 8. februarja predstavili domačim ljubiteljem filma šest slovenskih filmov iz proizvodnje zadnjih dvajsetih let: Amandus (France Stiglič), Zarota (Franci Križaj), Družinski dnevnik (Jože Gale), Nočni izlet (Mirko Grobler) Nevidni bataljon (Janez Kavčič) in Ko pride lev (Boštjan Hladnik). Izbora filmov niso narekovala kakšna posebna merila in tudi ni bil namen prikazati najkvalitetnejše stvaritve, pač pa deloma prikazali sodelovanje bivših ali sedanjih celjskih gledališčnikov pri nekaterih filmih.

KOPER — V koperski galeriji Loža so 19. januarja odprli razstavo olj slikarja Živka Marušiča, ki je diplomiral na beneški likovni akademiji in se sedaj izpopolnjuje na slikarski specialki v Ljubljani pri profesorju Janezu Berniku.

LJUBLJANA — Ob 400 letnici kmečkih puntov je Narodna in univerzitetna knjižnica priredila razstavo slovenskih leposlovnih del, ki obravnavajo kmečke punte. Razstavo so odprli 7. februarja v razstavni dvorani NUK.

KOPER — Na glasbenem večeru, ki sta ga organizirala RTV Ljubljana in Radio Koper sta poleg Tonija Grčarja, Dejana Bravničarja, Cirila Škerjanca in Acija Bertoncija nastopili prvič pred koprskim občinstvom tudi dve umetnici iz Trsta: mezzosopranistka Nora Jankovič in pianistka Neva Merlak-Corrado. Posebno Nora Jankivič, ki se je že uveljavila v raznih opernih vlogah v severnoitalijanskih gledališčih, je s svojim voluminoznim žametno obarvanim glasom navdušila Koprčane.

CELJE — Mohorjeva družba v Celju je razpisala Finžgarjevo nagrado za izvirno, še neobjavljeno delo v slovenščini v obsegu 10 do 15 avtorskih pol. Letos bosta podeljeni dve nagradi po 10.000 din. Žirijo, ki bo pregledala in ocenila dela, sestavljajo France Vodnik, France Dobrovoljc, Janez Menart, Rado Bordon in Stanko Cajnkar, zadnja dva kot predstavnika založbe.

LJUBLJANA — Na prvem koncertu abonmajskega cikla Beethovnovih klavirskih koncertov 18. maja sta švicarski pianist Paul Baumgartner in mladi slovenski dirigent Uroš Lajovic požela velig aplavz navdušene ljubljanske koncertne pubiike. Orkester je v prvem delu izvajal Srebotnjakovo Antifono in Mozartovo simfonijo K 551, gost Paul Baumgartner pa je kot solist v Beethovnivem petem klavirskem koncertu s pretehtanostjo in tonsko izčiščeno izvedbo pokazal vso žlahtnost svoje klavirske igre, pa tudi orkester je z dirigentom prispeval z zavzeto igro pomemben delež k uspehu koncerta.

LJUBLJANA — Po neuradnih podatkih je lani na slovenskih cestah izgubilo življenje 625 oseb v prometnih nesrečah, hudo poškodovanih je bilo 3932, laže ranjenih pa 7166. Vseh nesreč je bilo leta 1972 kar 8413.

LJUBLJANA — Inex Adria Aviopromet bo kupil dve novi letali DC-9 Podjetje bo s tem povečalo svojo zračno floto na pet DC-9. Inex bo poleg redne poti Ljubljana—Beograd uvedel še stalno zvezo z Zahodno Nemčijo.

LJUBLJANA — Transportno podjetje SAP (Slovenija Avto promet) bo letos zgradilo več novih avtobusnih postaj. Prvo bo zgradili v Tržiču, stroški za gradnjo so preračunani na 8 milijonov dinarjev, šest milijonov bo stala postaja v Kočevju, zgradili pa bodo še postaji v Zagorju in Idriji.

MARIBOR — Popoldanska izmena konfekcijskega podjetji Krim—Ljubljana v Mariboru je 18. januarja prekinila delo za eno uro v protest zaradi nizkih plač. V mariborskem podjetju ima namreč kvalificirana šivilja manj kot 800 din plače, dočim imajo v Ljubljani celo nekvalificirani delavci več.

Umrli so od 18. do 23. januarja 1973

LJUBLJANA — Marija Lampret r. Petrovec, Cilka Zrimšek, knjigovezinja, Dori Plestenjak, Ciril Gravnar, ing. Ferdo Janežič, Jože Germek, Pavla Peter Zdravje, up. (81), Janko Smodiš, up. bančni ur. 83), Mihael Avšič podp. JLA v p., Janez Čamernik, up. pos., Lovrencija Šeher, Jože Železnik, up. (75) borec za sev. mejo, Anton Krajšek, žel. v p., Ernest Lagler up, Frnčiška Novak r. Šoar, Ana Vrhnjak r. Biglez (87), Ana Korenčan r. Pečevnik, Anton Kunstelj (87), up., Fran Piskule, dr. Franc Ženko, odvetnik v p., Janko Gnezda (75), Blaž Vrtačnik, up., Frančiška Bergoč r. Klobučar, Julka Kukovec r. Kolar, Franci Glušič,up., Franc Narobe, ptt.up., Aleksander Kampjut, up. Franc Loboda.

RAZNI KRAJI — Janez Seliškar, Log pri Brezovici; Nežka Napotnik r. Zadnik, uč. v p., Celje; Franc Jurčič, nečak pisatelja Josipa Jurčiča (87), Muljava; Emilija Cigoj, Celje; Josip Martinc, plesk. m., Fužine; Lojze Lojk, Črniče; Ivan Uršič, v. sod.oficial v p. (87), Maribor; Arpat Cimer, gozd. tehnik v p. (73), Murska Sobota; Roza Čebular r. Miklič, Brežice; Anton Žmuc, fin. svetnik v p. in kor. borec, Kamnik; Branko Ogorevc, str. stavec v p., Podbrdo; Emilija Vošnjak, Celje; Marija Mazej r. Podvratnik (69), Mozirje; FrančiškaPlevnik r. Šalamon, Zg. Selce; Ivanka Sosič r. Pertot (84) Koper; Alojzij Kermavner, žel. v p., Savlje; Jela Štular, uč. v p., Podnart; Štefi Hasenbihel r. Drofenik, uč. v p., Slov. Konjice; Marija Palme (88), uč. v p., Ig; Lucija Žagar r. Zalaznik, up., Iška vas; Marija Pimožič, Dol. Leskovec; Slavica Pipan, Maribor; Meta Rozman (77), Mirna peč; Jože Perc, mlinar cementa, Radeče pri Zidanem mostu; Franc Erjavec, p. d. Jurmanov ata, Gumišče pri Škofljici; Kazimir Hafner, žel. up., Seničica; Alojzija Košir r. Markun (90), Šentvid; Ivanka Sterniša r. Hočevar, Hrušica; Frančiška Unetič r. Čamer, Trbovlje; Stanko Mašera, deavec steklarne, Spodnje Sečovo; Matija Pezdirc, miz. m. v p., Vojna vas; Frančiška Merlak r. Petkovšek (69), Rovte; Jože Mezgec, major v p., Koper; Franc Zabukovec, mes. v p., Dravlje.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne vesti

Krst. V družini Petkovška Vladota in ge. Magdalene roj. Škulj se je rodil sinček ki ga je na ime Pavel krstil g. župnik Franc Grom v farni cerkvi na Churruca. Botrovala sta gdč. Bibiana Manfroni in Marijan Petkovšek. Srečnim staršem naše čestitke.

Poroka. V soboto, 17. februarja, sta se poročila v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejía Janez Bezlaj in gdč. Elizabeta Marija Čater. Za priči sta bila ga. Kristina Bezlaj in Drago Čater. Poročil je g. Jože Škerbec. Novoporočencema iskrene čestitke.

TINE MALOVAŠIČ — 80-LETNIK

Naš jubilant se je rodil 10. februarja 1893 v župniji Šent Jošt nad Vrhniko. Za svoj življenjski poklic se je začel pripravljati pri očetih frančiškanih na Viču. Tam se je učil orglanja, pel pri cerkvenem zboru, igral pri prosvetnem društvu, ter se tako usposabljal za poznejše delo v rojstni župniji.

Življenjska pot se mu je vila skozi prvo svetovno vojno, katere se je udeležil na vzhodni in soški fronti, nazaj v Št. Jošt Tu je izbral za svojo življenjsko družico gospo Rafaelo. Prevzel je mesto organista in cerkovnika ter občinskega tajnika. Pa ne samo to, postal je duša vsega prosvetnega dela v župniji in razdajal svoje velike talente pevskega in igralskega udejstvovanja. Zasluge njegovega organizacijskega delovanja med obema vojnama so se pokazale ob močnem odporu proti komunizmu, ki se je pokazal v šentjoški župniji.

Revolucija je bila tudi zanj grenka doba. Sin Alfonz, bogoslovec, mu je padel, sin Lojze je bil vrnjen iz Vetrinja. Preživel je taboriščna leta in se preselil v Argentino, kjer mu je v Buenos Airesu leta 1958 umrla žena Rafaela. Vse te življenjske udarce junaško prenašal in vedno iskal uteho v veri. Vedno je tudi ohranil voljo do dela v naši skupnosti. Še v Argentini je igral, pel, vodil ljudsko petje in do svoje 80-letnice ostal živ ud slovenske skupnosti v ramoški srenji. Bog živi našega Tineta še mnoga leta.

P. Bertrand Kotnik ofm.

Ime Baraga

Že marsikdo je premišljeval, kaj bi pomenilo ime Baraga. Zdi se nam kar neslovensko. V Pleteršniku najdemo ime rastline: boraga. Borago so gojili na vrtovih kakor regrat ali solato. Ime izvia iz latinščine srednjega veka: borago ali borrago (f.). Odkod pa izvira ta beseda, pa se jezikoslovci kregajo. Nekateri so mnenja, da izvira iz novolatinskih jezikov: borra t. j. kosmata volna, ker je boraga močno kosmata.Drugi pa mislijo, da je prišla beseda iz arabščine: abu arag t. j. Oče potenja. Stari zdravniki so uporabljali rastlino, da so pospeševali potenje. Nemška beseda za to rastlino je Borretch, v narečjih pa živi še mednarodni izraz: Boag, Borage, Borragen, Boragen, Borfaken, pa tudi Barragen. Na Gornjem Štajerskem jo imenuje Boragi ali Boradi itd. (prim. Marzell: Woerterbuch der deutschen Pflanzennahmen (1937).

Če si ogledamo naša slovenska imena bomo zapazili, da so med nami vse mogoče rastline, n. pr. Somrak (črna meta), Robida, Čebulj, Habat, Hoja, Hren, Smrdel (krhljika), Križman (ramščela), Oman, Ogriz (že 1524 v hodiških zemljiških knjigah kot Ogress), Jeglič, Janež, Smolje ozir. Smole, Ječmen (Jezhmen Naadermi, žup. Kotmara ves, 1651), Koporc (koprc), Žafran (Saffran zu St. Peter, zemlj. knj. Rožef 1629), Ravš (zemlj. knj. Hodiše 1554 Rausch), Pumpava (kompava) (Podkrnoška roj. knj. 3. II. 1632).

Glede imena Friderik pa se človeku zdi, da sta hotela prevesti starša ime svetnika Ireneja, na čigar praznik se je Baraga rodil. Ime Friderik in Irenej bi lahko prevedli z Miroslavim. Irene je poosebljeni grški duh miru.

Iz Koledarja Ave Maria

Od vsepovsod

Štiridnevni delovni teden

V Združenih državah Amerike so začeli uvajati nov delovni urnik: štirje delovni dnevi na teden po deset ur dela na dan. Zaenkrat so s tem novim urnikom začeli nekateri mali in srednji obrati. Računajo, da je takih obratov okoli 3.000, v katerih dela okoli 200.000 delavcev. Spričo 85 milijonov delavcev v ZDA je seveda število 200.000 še zelo majhno. Ugotovljeno pa je, da se je proizvodnja v teh obratih povečala in zato se nov urnik hitro širi. Velika podjetja se zaenkrat še niso odločila za ta urnik. Delavski sindikati niso preveč navdušeni za nov urnik, ker postavlja na glavo dosedanjo prakso nadurnega dela. Pri petdnevnem delovnem tednu, ki velja v ZDA, znaša normalni delovni čas 8 ur na dan. Za nadaljnje ure dobi delavec nadurno plačilo. Pri novem urniku pa znaša dnevni delovni čas 10 ur. Sindikati menijo, da je treba pri novem urniku dve uri plačati kot nadure, dočim pravijo podjetniki, da so dobili delavci en ves dan prost v zameno za to, da delajo po štiri dni po 10 ur. Podjetnikom in delavcem je nov urnik všeč in se bo verjetno razširil še na mnoga podjetja.

Novo gledališče — V Río de Janeiro so s premiero glasbene igre Človek iz Manche slovesno odprli novo gledališko dvorano Manchete, ki je najmodernejša v Južni Ameriki. Gledališče je projektiral Oscar Niemeyer, avtor vrste najmodernejših stavb in palač v novem glavnem mestu Brazilia.

Petrolej ponujajo. — Egipčani so sporočili, da se okrog 35 tujih družb iz zahodnega in vzhodnega bloka zanima za iskanje petroleja v obmorskem pasu od Aleksandrije do libijske meje. Vendar se Egiptovska generalna petrolejska družba še ni odločila, s katerimi družbami naj sklene dokončno pogodbo.

Denar za oborožitev — Latinska Amerika porabi letno za oborožitev 2.5 milijarde dolarjev, v tej številki pa niso všteti izdatki Kube. Največ porabi Brazilija — 930 milijonov, zatem Argentina — 414 milijonov, Čile 222 milijonov, Peru 217 milijonov, Mehiko 208 milijonov, Venezuela 201 milijon in Kolumbija 101 milijon.

Volovsko leto na Kitajskem

Pred nekaj meseci so kakor na povelje izginila iz prometa na Kitajskem in po ostalem svetu tako razširjene „rdeče knjižice“ Maocetungovih „modrosti“, s katerimi so kitajski komunistični vodje zapeljevali v mistiko Maocetungovega božanstva nevedne kitajske množice. Ugotovili so namreč, da z Maocetungovimi „modrostmi“ Kitajska kot država ne bo daleč prišla, ker je množice navajala na mišljenje, da bo sleherni problem rešen z recitiranjem Maocetungovih „modrosti“.

Kitajsko partijsko vodstvo je potisnilo v pozabo ob danem trenutku tudi tkzv. „rdeče stražarje“ ki jih je bilo nekaj let prej organiziralo za izvedbo „kulturne revolucije“.

„Rdeči stražarji“ so se spremenili v pravo nadlego ne samo nasprotnikom režima temveč tudi režimu samemu. Partijsko vodstvo je namreč polagoma izgubljalo kontrolo nad množicami podivjanih „rdečih stražarjev“ ter je bil Maocetung prisiljen da je pred dobrimi štirimi leti tej množici mladincev zastavil nadaljnji pohod. Partija je „rdeče stražarje“ naložila na vozove in na vagone ter jih, kljub vsem protestom, razvozila v oddaljena področja v notranost države da bi se „integrirali s kmečkim prebivalstvom“. Partija je menila, da bo na tako enostaven način rešila „kitajsko mladinsko vprašanje“: z lopato grabljami in vilami v rokah bo vsem mladincem hitro splahnelo „revolucionarno navdušenje“. Na pustinjah v Sinkiangu in Notranji Mongoliji bodo hrepeneli po vrnitvi na vzhod, v civilizirane kraje.

Letos se je po štirih letih odkar so bili izgnani v notranjost, prvič zgodilo, da je kitajska partija dovolila bivšim „rdeči stražarjem“ vrniti se v Peking in druge vzhodne kraje Kitajske. Več tisočev so jih z vagoni prepeljali v Peking na spomladanske slovesnosti v zvezi s proglasitvijo Volovskega leta, ki se je začelo prvi teden v februarju. Toda za partijo je takoj nastal nov problem: ti, sicer štiri leta starejši mladinci že brez revolucionarnega navdušenja, so se sedaj navdušili za buržujski način življenja. Peking se je namreč v štirih letih močno spremenil v tem smislu, da sedaj po trgovinah v Pekingu dobiš vrsto dobrin iz zahodnega sveta, odkar se je Maocetung odločil, da bo izstopil iz lastne izolacije v svet. In mladinci so navalili na trgovine in po razstavljenih buržujskih dobrinah kljub vsem naporom komunistične milice, da bi jih usmerila na njihove domove in v normalno življenje.

Kitajska, kakor vse druge partije pred njo sedaj ugotavlja, da je mladinsko vprašanje bolj zapleteno, kakor si ga pa zamišlja marksistična doktrina.

Vsak teden ena

NA POLJU

Simon Gregorčič

Iz tisoč rož presladek duh
in s tisoč vej veselo petje;
oko ti vabi rodno cvetje,
preživo petje mami sluh.

Na sredi mladega polja
veselje mi na uho bije;
zakaj se mi v srce ne zlije?
Zakaj solza v oček igra?

Oh, to srce se ne zvedri,
veselju neče se odpreti,
kraljuj al ne, ti roža v cveti,
poj al molči, ptiček ti!

A ne! Le poj, o ptiček, poj!
Naj bode mrtva moja duša,
saj pa kdo drugi te posluša,
ki s tvojim združil glas bo svoj

Precvitaj, cvetje prelepo!
Pa bodo te mladenke zale
v dišeče kite ljubim brale, —
če meni jih ne bo nikdo!

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

19. februarja 1953. — Št. 8.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Ob imenovanju zagrebškega nadškofa dr. Alojzija Stepinca za kardinala so komunisti naročili svojim služabnikom na raznih položajih, da so morali s svojimi izjavami obsoditi to imenovanje. Tako sta se med drugim zvesto odzvala naročilu svojih komunističnih gospodarjev predsednik Društva slovenskih književnikov France Bevk in sedanji dekan pravne fakultete v Ljubljani dr. Maks Šnuderl. Njun napad na Vatikan zaradi imenovanja dr. Stepinca za kardinala je „Slovenski Poročevalec“ objavil pod naslovom „škrlatni plašč za prelito kri“.

Po športnem svetu

V švicarski turneji je na štirih skakalnicah zmagal Finec Käyhkoe. Med Slovenci je bil na skakalnici v Le Locle najboljši Štefančič, ki se je uvrstil na 13. mesto, 17. je bil D. Pudgar, 19. Mesec, 30. pa Drago Pudgar. V skupni razvrstitvi je Štefančič zasedel 16. mesto, drugi pa so precej zaostali.

Prvak Slovenije v namiznem tenisu je postal spet Ištvan Korpa, ki je v finalu premagal mladega Mariborčana Savnika s 3:0. Za največje presenečenje je poskrbel Mariborčan Danilo Klinger, ki je v četrtfinalu premagal večkratnega prvaka Edvarda Vecka tudi s 3:0. Pri damah je zanesljivo osvojila naslov najboljše slovenske igralke namiznega teniso Ljbljančanka Eva Jeler. V parih pa sta Savnik in Klinger premagala državna prvaka Vecka in Korpo s 3:1 in postala prvaka Sovenije.

1974 – leto kakovosti po mnenju „Pavlihe“.

Bral sem, da bo leto 1974 — leto kakovosti. Sicer je bilo tisto „leto kakovosti“ napisano v narekovajih, tako da ne vem, ali pomeni izrek, parolo ali dobro šalo.

V tem letu kakovosti bomo spodbujali kakovost proizvodnje, storitev in drugih dejavnosti.

Če bo vse to res, bo to nekaj imenitnega. Sploh je izvrstno, da smo na to prišli, oziroma, da so nastali pogoji, ko lahko preidemo na kakovost. Orka mašinca, osvojili bomo kakovost, tako rekoč.

Kar se proizvodnje tiče bodo torej delali vsi gospodinjski stroji, tudi hladilniki. V novih hišah ne bodo pokali stropi in pipe bodo držale. Občani bodo kupovali nepoškodovano pohištvo. Elektrika bo zmeraj tip-top. Še krave na kmetih, saj pravijo, da jih proizvajajo, bodo kvalitetne.

Pa storitve! Učitelji bodo svoje ure preživeli v razredih in ne v zbornicah. Sem rekel preživeli, ne pa odbili ali odbrenkali. Naš poštar med službo ne bo več pijan in pošto bo sam razdelil. To se mi sicer čudno zdi, a bo že res, če piše, no! Kako bodo na občini in na socialnem zavarovanju urni in vestni! To bo spet nekaj posebnega! Pa tudi drugod. S trolejbusom in vlakom se bo tako prijetno voziti, da si bo marsikdo pošteno premislil, preden bo kupil avto.

In dejavnosti! Kar veselim se že kvalitetnih sestankov. Vsa družbena dejavnost bo kakovostna dejavnost.

Toda do leta 1974 je še celo leto. Do takrat ga pa lahko še prav pošteno biksamo. Mi vsi skupaj.

Čile v kleščah sovjetskega imperializma

DOLARSKO POSOJILA IZZA ŽELEZNE ZAVESE

Čilsko gospodarstvo pod marksističnim predsednikom Allendejem je vsak dan slabše. Ko je Allende leta 1970 začel vladati, je čilska državna blagajna imela 91 milijonov dolarjev previška. „Umni“ gospodarstveniki njegovega režima pa so to blagajno tako temeljito izpraznili in celotno gospodarstvo tako zavozili vse po Marxovih načelih, da predvidevajo za letos najmanj 450 milijonov dolarjev deficita. Ekonomska fakulteta čilske državne univerze, ki je objavila te številke, dodaja, da „še nikdar v čilski zgodovini ni čilsko gospodarsko stanje doseglo takih brezen.“

Allende se je v gospodarskih in finančnih zadevah sprl s svobodnim svetom in se sedaj kot vsak trdovraten marksist, obrača za pomoč v komunistični blok. V zadnjih treh mesecih je Allende v svoji stiski podpisal trgovskih in kreditnih „sporazumov“ s sovjetskim blokom za 200 milijonov dolarjev in Čile finančno prikleni na nesvobodni del sveta.

Od Moskve je dobil za približno 40 milijonov dolarjev posojila, Peking mu je naklonil 48 milijonov dolarjev, Severna Koreja 5 milijonov Vzhodna Nemčija 30 milijonov, Poljska 25 milijonov, Madžarska 40 milijonov itd. Vse te države so se obvezale poslati za omenjene vsote svojih industrijskih izdelkov v Čile, katere bo Allende odplačeval na dolgoročne, večinoma nizke obresti. Najbolj ugodno posojilo je dobil od Kitajske: brezobrestno odplačevanje na dvajset let. Maocetung je sklenil, da bo obresti plačal kitajski narod, česar pa seveda le-ta ne ve.

Allende s svojim režimom nazorno dokazuje dvoje: da sta si marksistična ideologija in moderno gospodarstvo povsem navzkriž in da je sleherna nerazvita država finančno in gospodarsko neizbežno odvisna od zunanjega kapitala.

Za dobro voljo

Tajnost

„Ivan in jaz sva zaročena, toda to je še tajnost."

„In kako dolgo bo še tajnost?"

„Dokler ne pripravim Ivana do tega, da se zaročiva."

Pri vojakih

Po pouku sprašuje narednik: „Iz koliko delov je navadno sestavljena strojna puška?"

„Iz sedmih," odvrne vojak.

„Dobro. Zakaj pa ravno iz sedmih? Zakaj ne samo iz šestih?" sprašuje naprej narednik.

„Zato," se odreže vojak, „ker bi v tem primeru en del manjkal."

Svobodna volja

„Ali verjameš, da ima človek svobodo volje?"

„Verjel sem; odkar pa sem oženjen, ne verjamem več."

Zahvala

Zahvaljujem se Vzajemnemu podpornemu skladu Slovenskega doma v San Martinu za takojšnje izplačilo posmrtnine v znesku 100.000 pesov m/n. ob smrti mojega očeta Franca Filipiča.

Bogomir Filipič l. r.

OBVESTILA

SOBOTA, 24. februarja 1973:

V Slovenski hiši sestanek, ki ga organizira SKD. Tone Mizerit: Pregled političnih razmer v Argentini. Pavel Fajdiga: Vtisi iz ZDA.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 19 turnir v odbojki v spomin na Francija Mramorja.

V Slomškovem domu ob 20 srečanje z mendoškimi rojaki. Na sporedu skioptične slike in filmi ter razgovor.

NEDELJA, 25. februarja 1973:

V Slomškovem domu ob 16: velika tombola vse slovenske skupnosti v Argentini v korist Slovenskega doma v Mendozi.

V Carapachayu maša izjemoma ob 10 za rajnega Vlada Medena. Po maši srečanje in razgovor, ki ga bo imel g. Pregeljc, bivši dekan v Leskovcu.

NEDELJA, 4. marca 1973:

V Slovenski hiši od 9.30 mladinska maša in sestanek SDO SFZ.

ČETRTEK, 8. marca 1973:

V Slomškovem domu ob 19.30 mladinsko predavanje pod naslovom „Da boš velik". Predavatelj Milan Magister

Vse avtomobiliste lepo prosimo, da v nedeljo, 25. februarja, ob priliki mendoške tombole, puste svoja vozila v stranskih ulicah.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Opozarjamo vse rojake, da so podpisne pole na razpolago v društveni pisarni. S svojim podpisom boste javno protestirali proti krivicam, ki se godija koroškim Slovencem.

Seja upravnega sveta ZS bo v petek, 9. marca, ob 20 v društvenih prostorih.

Slovenska radijska oddaja je vsako soboto ob 17.34 na radio Antartida.

Seja učiteljskega zbora ZS bo 28. februarja ob 20 v Slovenski hiši. Prosimo, da se je udeležijo vse šole.

Knjižnica ZS je odprta vsak dan, razen ob sobotah od 16—20.

Tombola za Slovenski dom v Mendozi bo 25. februarja v Slomškovem domu. Glavni dobitek bo 100 litrski sod, seveda napolnjen z najboljšim mendoškim vinom.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.149.713

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1973 za Argentino $ 75.— (7.500.—) — Pri pošiljanju po pošti $ 78.— (7.800.—). ZDA in Kanada 13 USA dol.; za Evropo pa 15 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

NA PUSTNO NEDELJO
4. marca 1973

vas vse lepo vabimo na veselo pustovanje na Pristavi, Monte 1850, Castelar

Pripravili bomo že dobro kosilo in vam z dobrotami veselo stregli vse popoldne.

Za kosilo lepo prosimo, da se prijavite na tel. 629-4077, 628-51-81, in 629-9838

Slovenska Pristava

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

V priredbi SKD-SLS bo v soboto, 24. t. m. ob 19.30 zvečer v mali dvorani Slovenske hiše

INFORMATIVNI SESTANEK

Na sporedu sta dve predavanji

***Tone Mizerit:* Politični položaj v Argentini in volitve 11. marca**

ter

***Pavel Fajdiga:* Vtisi iz potovanja v ZDA**

Vabljeni vsi, tudi žene in dekleta

SDO in SFZ v San Martinu

vabita na

PUSTNO ZABAVO 1973

ki bo na PUSTNO NEDELJO, 4. marca, v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. Začetek ob 21

Sodeluje: Discoteke The LOWDOWN

UNIV. PROF.
DR. JUAN BLAZNIK
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855
C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed
specialist za ortopedijo in travmatologijo
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

Kol'kor kapljic, tol'ko let,
Bog nam daj na svet' živet'!
Živio, oj živio na svet'!

Vsa slovenska skupnost se bo v NEDELJO, **25. februarja,** zbrala ne vrtu Slomškovega doma, Castelli 28, Ramos Mejía, kjer bo

TOMBOLA

v korist Slovenskega doma v Mendozi

Glavni dobitek: UMETNIŠKO IZDELAN HRASTOV SOD S 100 LITRI RUJNEGA VINCA ● Nato: 150 pletenk, originalne posode, 1000 kg grozdja in drugega sadja

Opoldne na razpolago kosilo!
Klicanje številk ob 16. uri!

Vabijo: **Zedinjena Slovenija in slovenski domovi**

Sreča te čaka, um ti je dan — zato: v Somškov dom na tombolni dan!

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA
MUEBLES
LUKY

Frente Estación EZEIZA
T. E. 295 - 1197
Ruta 205

Podružnice
CARLOS SPEGAZZINI
Avda. 25 de Mayo 136
●
SAN JUSTO
Almafuerte 3230

LUKA MILHARČIČ

Električni aparati

Izključni zastopnik: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia — Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall.

Svoji k svojim! Pod enakimi pogoji Vam SLOGA plača večje obresti kot katera koli banka. In Vaš denar bo pomagal pri gospodarskem napredku slovenskega človeka v Argentini. Pomislite tudi na to, predno se odločite za naložbo svojih prihrankov!

Kreditna zadruga „S. L. O. G. A." z o. z.
Bartolomé Mitre 97 T. E. 658-6574 Ramos Mejía
Uradne ure: ob torkih, četrtkih in sobotah od 16. do 20. ure

Peter Selak 3

Slovenci v Angliji

Štrajk rudarjev blizu dva meseca je tu povzročil pravo presenečenje. Rudarji so bili preje v primeru s plačami delavstva zunaj zadnjih deset let — za svoje težko delo bolj slabo plačani in je vse drlo ven iz rudnikov. Ko je zveza rudarjev prosila za povišico, je naletela na bolj gluha ušesa in tako izzvala štrajk. Sedaj so dobili res krasno plačo toda višje bodo tudi takse, višje cene premoga, višja cena elektrike in ne bomo dosti na boljšem.

Tu vse zavisi od premoga: električna energija za pogon industrije, za razsvetljavo, za plin in ostalo uporabo. Res da je tu že v uporabi olje in atomska energija, vendar še vse prevladuje in bo prevladoval premog. Tu ni vodne moči in hočeš nočeš se moraš predati premogu. Tega v posebnih cisternah tako predelajo, iz njega vzemo ves plin, dim in ostalo navlako in gori in izžareva brez dima in prahu. Nad tri tedne smo bili 7—8 ur na dan brez električnega toka zaradi pomanjkanja premoga in bilo je vse prizadeto. Vse je bilo ob večerih v temi le na važnih križiščih zaradi prometa so bile luči. Telefon bolnišnice, gasilci in policija so imeli luč. Dovoz premoga iz zalog so razjarjeni rudarji preprečili razen v bolnišnice in sirotišnice in tako prisilili vlado do razgovorov. Vlada je ohranila mirne živce in tako rešila in preprečila nadaljnjo uničenje. Policije je večkrat tudi resno nastopila in več razgrajačev je šlo pred sodišče. Unija rudarjev je opozarjala člane, naj bodo pri sabotaži previdni in pametni, toda kdo more krotiti razbrzdano množico in ima Unija sama več težav in sitnosti kot pa oblast. Sedaj vse lepo mirno in lepo dela naprej in „Otok" že žari v električni luči.

Ozadje štrajka po moji sodbi je:

Prvič preje bolj slaba plača rudarjev.

Drugič: Nerazpoloženje delavstva proti sedanji konzervativni vladi, čeprav vsak prizna, da delavska vlada ne bi nikdar pristala na tolikšno povišico in pa komunisti, kateri skušajo rovariti pri vseh vladah, pa naj bo to pri delavski „labour" ali sedanji „torry vladi" Pri volitvah ob koncu štrajka seveda tajno z listki so dobili le 4% glasov in 96% delavstva je odločno reklo, gremo na delo in sprejelo novo plačo in ostale pogoje. Komunisti in njim naklonjeni ljudje so zahtevali še 1 funt povišice. V novembru 1971 so se vršile tajne volitve rudarjev za ali proti štrajku in rezultat teh je bil 53% glasov za štrajk in 47% proti štrajku. Vse se je izvedlo na res demokratičen način.

Pristop Velike Britanije v skupni Evropski „Common Market" je že nad dve leti pereče vprašanje tukajšnje javnosti. Začelo se je že pred 5 leti pod vlado laburistov-delavcev in se nadaljuje pod sedanjo konzervativno vlado. Oboji se dobro zavedajo, da Vel. Britanija ni več tista velesila, kot je bila pred 50—60 leti in je treba najti nekakšno rešitev in trdno zaslombo na ozemlju Evrope. So velike kritike od strani opozicije navidezno — za kulisami pa obe vladi in opozicija delata z roko v roki za obstoj britanske ekonomije in zamisel se lepo uresničuje. So pa v tem oziru Britanci res pravi mojstri. Navidez se tako vražje prepirajo, toda kadar gre za skupne narodne interese, pa drže skupaj kot veriga. V tem oziru se moramo Slovenci od njih marsikaj učiti.

Boji v severni Irski. To je dandanes predmet svetovne javnosti. Ta boj traja že nad 300 let in ta je prišel Ircem že kar v kri, da se morajo z nekom ruvati, pa bi bilo to upravičeno ali neupravičeno. Kaj drugače je Irec zelo dober, veren, marljiv in pošten, ima pa tudi svoje muhe kot vsaka narodnost. Njegova zgodovina zadnjih 300 let je temna in krvava in ko je l. 1918 dobil svojo prostost in l. 1949 svojo lastno državo, si je po 300-letnem spanju začel prenagło mesti oči in začel naglo stopati naprej in zadnje 2 leti začel hoditi po novi cesti, katera vodi v njegovo pogubo. Vse to divjanje, sabotaže, polaganje eksplozivnih bomb, uničevanje javnih zgradb in naprav, uničenje civilnega nedolžnega prebivalstva, policije in vojske, to gre vse v smislu in načrtu znamenja srpa in kladiva. Več voditeljev tako zvane ERA teroristične organizacije je priznalo, da so simpatizerji Moskve in njih cilj je prevzeti oblast tudi v Dublinu. Več katoliških škofov tu, čeprav irskega pokolenja, je začelo zadnja čase na vse to opozarjati. Londonu ni dosti za severno Irsko in bi oba, London in Dublin, naredila konec temu in sklenila sporazum, toda vmes je tretja sila, katera vse to ovira. Je pa ta del irskega otoka že tako uničen, da se ga oba London in Dublin otepata sprejeti pod svojo streho. Ko se bodo viharji umirili in dim razpodil nad ruševinami, bo moral sam nedolžni prijeti za delo obnove lastnega ozemlja in sam žrtvovati finance za vse to. Tudi v Dublinu samem so se streznili in začeli ostro postopati z raznimi prenapeteži ker ti so zmožni delati slična dejanja tudi v irski republiki in se jih vlada tam resno boji in bo imela v bodoče z njimi še velike težave. Če bi bile na ozemlju severne Irske bivše nemške SS straže ali ruske bi kmalu minilo raznim razgrajačem veselje do uničevanja. Britanski vojak je pa bolj tih, potrpežljiv, širokogruden in počasi vleče situacijo in usodo naprej. Bog daj res tam kmalu mir in konec vsega razdejanja in pravičen izid vojske, saj je tam že več kot odveč gorja in trpljenja.

Od doma iz Slovenije prihajajo vesele in žalostne vesti, resnične, neresnične. Pred Božičem je menda po Hrvatskem in v Macedoniji precej vrelo in žrtve tega so zopet postali nedolžni ljudje ker vodje rogoviljenja so ali zbežali čez mejo ali menjali svoje zamisli in šli v varno zavetje. Trenutno se je zopet vse pomirilo. Moje mišljenje je to: „Jugoslavija je mednarodno uradno priznana in če pride do njenega razbitja, se velesile za zaščito naroda tam ne bodo prav nič brigale. Žrtev spora bo postala v tem slučaju zopet Slovenija, ker njeni sosedje komaj čakajo, da rišejo naše meje v svojo korist. Tudi Zagreb zna postati žrtev vsega tega." „Nobeno mače ne bo zamijavkalo, če nas zbrišejo s površja sveta," je večkrat poudaril dr. Korošec in mož je imel prav. Zanimivo nam je iz New Yorka za Božič l. 1950 pisal pok. dr. Lojze Kuhar. Pismo je bilo namenjeno vsem Slovencem tu. Med drugim nam je povedal sledeče: „Eno stvar bi rad že danes poudaril, da nas Slovencev je številčno premalo da bi se v borbi gigantov, ki je sedaj v prvih razvojih in katere konca najbrže vsi ne bomo doživeli, če bomo vsi složno zbrani, ne stisnjeni za naš obstoj bitnih načel ter če med nami ne bo nobene nesloge, je treba reči, da naša bodočnost je mnogo bolj v božjih rokah kakor v človeških, kajti danes ne more nikdo reči, kje bomo kot narod in kaj bomo kot narod, ko in kadar se bodo viharji pomirili in neurja razpodila. Pred seboj vidim še bolj jasno kot poprej potrebo po slovenski slogi, ki sta odsev ene in iste ljubezni. Prva veljaj Bogu in krščanski veri, druga pa narodu in njegovi kulturi. V tem okvirju je dela dovolj za vsakega"

To pismo je bilo pisano pred 22 leti in še vedno velja za vse Slovence danes. Velik mož je bil dr. Lojze Kuhar in l. 1944 ga niso prav razumeli in krivično obsodili.

Konec